

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 2. Quomodo differat hæc actio à creatione, seu actione creatiua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

vel simpliciter, vel secundum nouam dependentiam; vt videre est in omnibus alijs conuersionibus substantialibus. Sicut enim substantia composita non constat, nisi ex substantijs, ita mutatio substantialis composita, qualis est Transsubstantiatio, constare debet mutationibus substantialibus. Quod si terminus conuersionis solum est nouum vbi, seu noua presentia, illa mutatio est mere accidentalis ex parte termini ad quem; & nihil est aliud quam motus localis acquisitus sine amissione: sicut cum Angelus se extendit ad amplio rem locum, non amisso loco priore. Sed hoc est contra Concilium Tridentinum, quod affirmat hanc conuersionem proprie, conuenienter, & aptissime dici transsubstantiationem. Rursus conuersio substantialis debet terminari ad substantiam, tamquam ad terminum suum formalem. Nec valet, si dicas, Ideo dici substantialem, quia substantia panis definit. Nam omnis alia mutatio accipit nomen a termino ad quem, a quo etiam habet speciem; non a termino a quo, qui mutationi positua mere est extrinsecus. Vnde non est ratio vlla, cur hac conuersio dicatur Transsubstantiatio a termino a quo. Et Confirmatur, Quia alioquin erit proprie Transsubstantiatio, si substantia panis verteretur in colorem, vel in alia qualitatem Corporis Christi: quod per se absurdum est.

Viget ex verbis Concilii Tridentini.

Viget ex verbis Concilii Tridentini.

3. Ratio contra Adductionem.

32

Probatur Secundo, Quia Transsubstantiatio est conuersio totius substantia in substantiam: vt expresse docet Concilium Tridentinum, sess. 13. cap. 4. At non recte dicitur conuerti substantia in substantiam, si Corpus Christi solum per actionem adductiuam ibi ponatur sub speciebus. Actio enim adductiuam solum mutat loca, non substantias rerum: Quod confirmatur, Quia alioqui, si Corpus Christi descenderet de caelo, & subiret species sacramentales, desinente ibi substantia panis, diceretur panis conuerti in substantiam, Corporis Christi: quod per se absurdum est. Sic enim possemus dicere, cum Dominus aquam conuertit in vinum, istud vinum non fuisse ibi productum, sed aliunde allatum, & loco aquae substitutum. Similiter de virga Moysis, quando conuersa est in serpentem, non esse productum serpentem, sed aliunde allatum, & in locum virgae substitutum: quod est contra sententiam Patrum. Vide D. Augustinum lib. 18. de Ciuitate cap. 18. vbi distinguit veras conuersiones, quae virtute diuina fiunt, a falsis, quae arte daemonum. Tertia Ratio est: Corpus Christi per actionem Transsubstantiationis non solum accipit nouam presentiam, seu nouum vbi sub speciebus; sed etiam modum quendam intrinsecum existendi, per quem postulat esse totum in singulis partibus spatij ipsarum specierum, sicut spiritus. Hic enim modus existendi distinctus est a presentia, & est prior illa. Ergo actio adductiuam non sufficit, sed opus est alia priore, & sublimiore. Atqui haec non potest esse, nisi productiuam substantia Corporis Christi, & quasi replicatiua eiusdem esse. Confirmatur, Quia modus existendi diuisibiliter, & indiuisibiliter, sunt modi oppositi; sicut modus existendi per se, & in alio: ergo non possunt eide substantia conuenire, nisi illa quodammodo virtute sit duplex, duplicem habens dependentiam substantialem.

Quarta Ratio est: Si solum per actionem adductiuam esset sub speciebus, per nullam potentiam posset conseruari in Eucharistia, si poneretur desinere, vt est in caelo. Atqui hoc omnino falsum est: quia tam vere, realiter, & substantialiter est in Eucharistia, quam est in caelo: ergo sicuti potest desinere esse in Eucharistia, ita vt non desinat esse in caelo; ita vicissim diuina virtute fieri potest, vt desinat secundum dependentiam primam, quam habet in caelo, sic, vt non desinat in Eucharistia. Sicut enim, vt est in caelo, non habet intrinsecam dependentiam a se, vt est in Eucharistia; ita vicissim, vt est in Eucharistia, non habet intrinsecam dependentiam a se, vt est in caelo. Ratio est, Quia est omnino idem corpus, habens vtroque integrum influxum, & totalem dependentiam a Diuina virtute conseruante.

33 4. Ratio. Instatur iterum ex verbis Concilii Tridentini.

Confirmatur, Quia vt recte docet Scotus dist. 10. q. 4. quem plerique alij sequuntur, Deus poterat Christi Corpus ponere in Eucharistia ante Incarnationem; idque per eandem actionem, per quam modo ponitur: Sed tunc illa actio fuisset vera productio, terminata ad ipsam substantiam Corporis Christi: ergo & modo est vera actio productiuam eandem vim habens. Quamuis non dicatur absolute nunc productio, sed quod Corpus Christi antea existat: quod enim antea erat, non proprie dicitur productio. Sed hoc ad modum loquendi pertinet.

Scotus.

Dices, Corpus Christi habet veram presentiam, seu verum vbi accidentale: ergo praeter actionem, quae terminatur ad eius substantiam, opus est actione adductiuam, quae terminatur ad illam presentiam.

Obiectio.

Respondeo Negando Consequentiam: Nam haec presentia consequitur necessario ex eo, quod actio substantialis productiuam Corporis Christi determinetur per diuinam voluntatem ad certum locum, seu spatium. Sicut, quando condidit Deus terram, non opus erat alia actione, qua poneretur in hoc spatio, quam actione creatiuam, quae ad substantiam eius terminabatur. Sicut enim operatio diuina, quae foras prodit, necessario determinatur ad certum genus rerum, ita etiam ad certum spatium, in quo rem illam facit.

Solutio.

D. V. B. I. V. M. II.

Quomodo differat haec actio a creatione, seu actione creatiuam?

Respondeo, Differt Primo, Quod Creatio sit prima collatio ipsius esse, per quam res, ex nullo ente, fit ens, qua cessante, res relabitur in nihil. At haec actio non est prima collatio eius esse, quod non erat, sed est iterata collatio eius, quod iam erat, & eiusdem esse noua dependentia. Vnde se habet potius per modum conseruationis, quam creationis. Differt enim Conseruatio a Creatione, quod Creatio sit prima positio ipsius esse conseruans ante hoc instans rem non fuisse, Conseruatio autem est continuatio eiusdem esse post primum instans, & etiam eiusdem actionis. Nam Creatio, & Conseruatio proprie est eadem actio positiuam: sed dicitur Creatio in primo instanti in quo est, Conseruatio toto reliquo tempore post illud instans. Itaque, cum haec actio non sit prima collatio ipsius esse, sed eiusdem esse continuatio, habet se per modum conseruationis, quamuis non sit proprie illa prima conseruatio, cum non sit omnino eadem actio.

54 Prima differencia.

Creatio & conseruatio, quid.

Differt

Secunda
differentia.

Differt Secundo, Quod creatio non habet terminum à quo posituum, sed solum negatiuum: est enim productio rei ex nihilo. Hec autem actio habet terminum à quo posituum, scilicet substantiam panis; nam ex pane fit Corpus Christi.

Aduerte tamen has differentias non ponere aliquem modum intrinsecum in hac actione, sed solum extrinsecas denominationes, quae tamen modum loquendi, plurimum immutant. Nam quod Corpus Christi alibi existat, est extrinsecum huic actioni productiuæ: ut enim est alibi, non est terminus huius actionis, sed praexistit illi; ac proinde nullam intrinsecam connexionem cum ea habet. Vnde haec actio ita terminatur ad Corpus Christi, ac si alibi non esset. Similiter extrinsecum est huic actioni, quod habeat terminum à quo posituum: nam iste terminus nihil posituum cõfert huic actioni, cum eo momento, quo actio est, terminus ille non sit: dum autem non est, non potest aliquid posituum conferre.

55
Soluenur
obiec-
tiones.

Dices Primò, Si haec actio, qua Christi Corpus ponitur in Eucharistia, non differt vi intrinseca à creatione: ergo quotidie Christi Corpus creatur, vel producitur.

Creatio &
conserua-
tio, est
quoad in-
trinseca co-
ueniant,
differt
tamen con-
seruatio.

Respondeo Negatiue Consequentiam; Quia nomen creationis, & productionis, non solum significat id, quod est intrinsecum actioni; sed connotat etiam aliquid extrinsecum; scilicet quod res illa ante non extet, quodque haec sit prima collatio ipsius esse. Vnde cum Corpus Christi ante extet, quando ponitur in Eucharistia non dicitur *creari*, sed accipere idem esse in altari, quod habet in caelo, licet alio modo habeat. Sicut post primum instanti, quo mundus cepit esse, non amplius dicitur *creari* vel *produci*, sed *conseruari*; quamuis actio conseruatiua, quoad omnia intrinseca, sit eadem, ac creatiua.

Quomodo
dici possit
Christi
Corpus
creari per
conserua-
tionem.

Similiter, Si Corpus Christi fuisset in Eucharistia ante Incarnationem (quod fieri potuisse supra num. 53. diximus ex Scoto & Gabriele:) quando postea fuisset formatum in utero Virginis, non diceretur absolute *produci*, ut rectè iidem Auctores docent, sed solum secundum quid, scilicet secundum modum essendi naturalem.

56

Si tamen Christi Corpus non esset alibi, per hanc actionem consecratoriam posset aliquo modo dici *creari*; quia inciperet esse, ex nulla praesupposita materia: tam enim efficax est haec actio, ut productura sit ex nihilo Corpus Christi, si antea non existat.

Si Christus
non existeret
in forma
sua natura-
li, verba
conserua-
tionis nihil
operarentur.

Dices Secundo, Si haec actio esset productiua, sequeretur idem posse producere seipsum: nam Christi Corpus suum in Eucharistia ponit. Item sequeretur, verba consecrationis posse ponere Christi Corpus in Eucharistia, etiamsi non existeret in forma naturali: quod est contra veritatem verborum, *Hoc est Corpus meum*: nam propositum, *meum*, significat corpus existens.

Respondeo ad primam sequelam; Implicat contradictionem, ut aliquid proprie se producat; non tamen implicat, ut aliquid iam existens, suum esse quodammodo replicet & multiplicet.

Ad secundam, Nego sequelam: Aliud enim est loqui de ipsa actione productiua, aliud de virtute verborum, quae se habet instar actus primi, & potentiae productiuae. Nam actio illa ex essentia sua terminatur ad substantiam Corporis Christi; vnde posita illa actione necessarid Christi

Corpus ponitur, tamquam eius formalis terminus: verba vero non habent ex essentia sua illam virtutem operandi, sed solum ex ordinatione & concursu Dei: Deus autem non statuit concurrere cum verbis, nisi Corpus Christi existat naturaliter; ut colligitur ex ipsa verborum forma, & ex eo, quod hoc mysterium mediante humanitate Christi sit institutum. Vnde si ponatur humanitas Christi non existere, Deus non concurret; & sic verba nullam habebunt vim productiuam. Itaque existentia Corporis Christi in Eucharistia, pendet ab existentia in forma naturali, non dependentia intrinseca, quae ex natura rei proueniat, sed extrinseca, quae ex ordinatione diuina, eaque liberat.

DVBIVM III.

Utrum Deus rem quamuis possit conuertere in aliam?

57
Creatura
non potest
conuertere in
diuinam
substantiam
& cui.

Respondeo, & Dico Primò, Nulla creatura potest conuertere in substantiam diuinam. Est communis Doctorum, praeter Caietanum initio 3. partis q. 2. art. 11. & Ioannem Maiorem dist. 11. Probat, Quia essentia diuina est prorsus immutabilis: atqui nihil potest esse terminus conuersionis sine aliqua sui intrinseca mutatione, quae accipiat nouam aliquam dependentiam substantialem, vel saltem nouam praesentiam: nam actio conuersiua, cum sit actio positiua, debet ponere aliquid posituum & reale; non in termino à quo, quia hic omnino desinit esse; sed in termino ad quem, ac proinde in illo est aliqua mutatio. Confirmatur, Quia si nulla est in illo mutatio; ergo eodem prorsus modo nunc se habet, quo antea; ac proinde non est ratio, cur in ipsum aliquid dicatur conuersum nunc potius, quam antea.

Obiectio.
Solutio.

Dices, Sufficit ut illa actio ponat aliquid posituum circa creaturam. Sicut in assumptione humanae naturae à Verbo, Verbum est terminus assumptionis sine sui mutatione, per mutationem humanae naturae. Confirmatur, Quia si Verbum diuinum assumeret naturam humanam antea existentem in propria hypostasi, humana persona conuerteretur in personam diuinam, sine mutatione diuinitatis. Respondeo, Hoc quidem aliquo modo sufficere ad vnionem hypostaticam; nullo tamen modo ad conuersionem: nam id, in quod fit conuersio, debet esse terminus formalis actionis conuersiuae; ac proinde in ipso debet esse ipsa mutatio. Ibi autem tota mutatio est in creatura: nam naturam humanam existeret in se, & existeret in alio, sunt termini oppositi, afficientes naturam humanam, & in ea inuicem succedentes. Verbum autem diuinum non est terminus conuersionis, nisi valde extrinsece, quatenus est terminus vnionis, ad quae per se primò tendit illa conuersio.

Verbum
diuinum
minus po-
test esse ter-
minus con-
uersionis,
quae vnio-
nis hypo-
statae.

Dico Secundo, Quauis res creata, quae per se aliquam entitatem habet, potest in aliam aliquo modo conuertere virtute diuina. Est serè communis Doctorum, praeter Durandum. Vide D. Thomam, hoc loco ad 3. & Scotum dist. 11. qu. 1. & 2. Vbi tamè aduerte semper debere aliquid manere eius, quod dicitur in aliud conuertere (nempe materiam eius, vel formam, vel accidens) sub quo haec conuersio fiat. Si enim totum desinat, & aliud substituat, non est ratio, cur hoc dicatur conuersum in illud.

58
Quauis
res creata
videtur in
aliam posse
conuertere.